

Dr Nevenko Fazinić
Institut za VVVV, Sveučilišta, Zagreb
Inž. Mato Drinković

TRAMINAC CRVENI **Savagnin rose**

UVOD

Vjerojatno da nijedna visokokvalitetna vinska sorta sjevernih područja naše zemlje ne zaslužuje toliko pažnje i rada kao **Traminac crveni**. Naime, zbog pomanjkanja rada na selekciji te sorte, praktički u svim našim nasadima **Traminca crvenog** nailazimo redovito od varijacija te sorte, koje se očituju u tipovima sa zbijenim odnosno rastresitim grozdom, te krupnijim ili sitnijim bobicama, do potpuno izdvojenih sorata iz grupe Traminaca: **Traminac mirisavi** (Gewurztraminer) i **Traminac bijeli**. Takve pojave nedvojbeno govore, da se kod **Traminca crvenog** radi o populacijama koje predstavljaju smjesu klonova, a takav se heterogen materijal međusobno mnogo razlikuje, kako po rodnosti tako i po zdravstvenom stanju.

S druge strane, pored spomenutih tipova, prisustvo **Traminca mirisavog** i **Traminca bijelog** u našim nasadima tim više postavljaju zahtjev za selekciju, koja bi morala biti usmjerena na izbor rodnog tipa Traminca crvenog sa zbijenim grozdom i većim bobicama, a koji nije sklon osipanju.

Što se tiče **Traminca mirisavog crvenog**, nema nikakve sumnje da ga se, s obzirom na njegove morfološke i privredno-tehnološke karakteristike, valja smatrati posebnom sortom. Mišljenje nekih ampelografa da to nije posebna sorta već stanje visoke dozrelosti **Traminca crvenog** je neprihvatljivo, jer su žučkastoružičasta obojenost i specifična muškata aroma **Traminca mirisavog** ustaljena biološka svojstva te sorte.

Selekcionirani **Traminac mirisavi** (Gewurztraminer) danas je jedna od dominantnih sorata u Alzasu (Francuska) gdje daje čuveno vino, kako u Francuskoj tako i u svijetu. **Traminac mirisavi** zaslužuje punu pažnju i u našim uvjetima, uz nužnu selekciju, s obzirom na genetsku nestalnost te sorte, ne samo sa stanovišta rodnosti, već i sa stanovišta zdravstvenog stanja, posebno s obzirom na veliku osjetljivost na viroze i infektivnu degeneraciju. (**P. Huglin**).

S druge strane **Traminac bijeli** ne zaslužuje nikakvu pažnju, s obzirom na malu gospodarsku vrijednost te sorte.

Objavljajući rezultate istraživanja **Traminca crvenog** želja nam je, da u sklopu ampelografskih ispitivanja damo prilog boljem poznavanju svojstava te sorte. Nadamo se da će ona poslužiti i vinogradarskoj praksi kao sigurniji kriterij pri ocjeni prikladnosti izbora sorata u sortiment.

I OPCI PODACI

1. Sinonimi

Savagnin rose, Traminer rosso, Traminer roter, Fromenteau rouge, Fromenté rose, Savagnin rose non musqué.

2. Porijeklo i historijat

Potječe, navodno, iz mjesta Tramin u južnom Tirolu, odakle je prenesen u druge evropske zemlje. Njegova varijacija, izdvojena kasnije kao posebna sorta **Traminac mirisavi**, bila je u Alzasu (Francuska) prema Bocku (1551) poznata već početkom XVI stoljeća. Iz tog proizlazi da je **Traminac crveni** vrlo stara sorta.

3. Geografska rasprostranjenost

U nas se najviše uzgaja u sjevernoj Hrvatskoj i Sloveniji, a manje u Vojvodini. Na većim vinogradarskim objektima dolazi u čistim nasadima (neselekcionirani) dok je na malim seljačkim vinogradima miješan s drugim sortama. U sjevernoj Hrvatskoj gotovo nema vinogradara koji ga ne pozna, makar ga smatra »gospodskom« sortom (zbog malih prinosa!).

Rasprostranjen je inače u srednjoj i jugoistočnoj Evropi.

Metoda rada

Ispitivanja su vršena na Poljoprivrednom dobru Erdut (danas IPK Osijek) u razdoblju 1961.—1965. g.

U ispitivanju je bilo 20 čokota po četiri ponavljanja. Čokoti su uzgajani na »Sylvoz« kordoncima pri čemu je svaki štrljak nosio obavezno: jedan lucanj sa 10 pupova i jedan prigojni reznik sa po 2 prava pupa.

Ispitivanja su provedena prema metodici Međunarodnog ureda za lozu i vino (O. I. V.) zatim metodike koju je postavila jugoslavenska ampelografska komisija, kao i vlastite metodike vodoravno-vertikalne projekcije stanja i položaja pupova na rodnom drvu.

II OPIS

Vršak mladica uspravan, pahuljast. karakterističnog sivobjelkastog izgleda.

Mladi listići žućkasti, golog lica i bijelo pahuljastog naličja.

Odrasli list okruglast, cio ili trodjelan, nešto širi nego dulji, malen li srednje velik. Sinus peteljke otvoren ili preklopljen. Lice zeleno golo, neravno i mjehurasto, naličje paučinasto sivkastozieleno. Rebra crvenkasta. Peteljka kratka, tanka, crvenkasta.

Vitice — kratke i jake.

Cvijet — morfološki i funkcionalno hermafroditan.

Rozgva — srednje debela, kratkih internodija sivo smeđe boje. Koljenca nešto tamnija.

Grozd — malen, zbit, čunjast; peteljka kratka, jaka i crvenkasto obojena.

Bobice — male, dugoljaste posute tačkicama, crvene boje; kožica debela s izraženim maškom; sok bezbojan.

Stablo — snažno.

Sl. 1 — List Traminca crvenog

III AGROBIOLOŠKA ISPITIVANJA

1. Fenološka opažanja

a) Uvjeti opažanja

1. Mjesto: Erdut — objekt »Busija«

— Geografski položaj: 45° 32' geografske širine: 19° geografske dužine.

— visina nad morem: 180 m

— položaj: južni, blagog nagiba, smjer redova sjever—jug.

2. Klima

Srednje mjesečne temperature u °C

Period motr.	M j e s e c i												God. pros.	Prosj. u veg. per.
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII		
1930.	—1,6	0,5	5,6	11,3	16,1	19,1	21,5	20,7	17,0	11,0	6,5	—0,4	10,6	16,8
1965.														

Srednje mjesečne oborine u mm

Period motr.	M j e s e c i												God.	Suma u veg. per.
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII		
1930.	40	32	47	45	76	70	57	61	56	69	52	49	654	365
1965.														

— R a z n o : tuča prosječno pada 0,6 dana godišnje, povremeno jaki zimski mrazevi; proljetni mrazevi rijetki; najjači vjetrovi istočnog i sjeverozapadnog kvadranta.

3. Tlo:

— Geološki supstrat predstavlja tipični karbonatni les, debelih naslaga koji sadrži 18—26% CaCO₃. Na spomenutom geološkom supstratu razvio se je degradirani černoziem kao tip tla. Isti sadrži u prirodnom stanju male količine dušika i fosfora, te srednje količine kalija. Struktura tla vrlo dobra.

4. Nasad:

- **podloga:** Berlandieri x Riparia Kober 5BB
- **starost:** 10 godina
- **način uzgoja i armatura:** Kordonac »Sylvoz« s mješovitim rezom rodnog drva.
Armatura žičana na vertikalnom okviru visine stabla 120 cm.
- **intenzitet agrotehničkih mjera:** potpun

b) Vegetativne pojave (extremi)

	1963. g.	1965. g.
— početak suzenja	30. III	3. IV
— početak tjeranja pupova	25. IV	13. V
— početak cvatnje	30. V	23. VI
— svršetak cvatnje	5. VI	5. VII
— početak šare	8. VIII	2. IX
— potpuna zrioba	21. IX	10. X
— opadanje lišća	10. XI	25. XI

2. Karakteristike i uzgojna svojstva

1. **Bujnost** dobra. Dobre rezultate daje na dubokim, ponešto vlažnijim i dobro gnojenim tlima. Prilagođuje se različitim načinima uzgoja, kako niskom tako i povišenom.
2. **Oplođnja** normalna i redovita. Neki tipovi su skloni osipanju.
3. **Rodnost** — ocjena rodnosti je vršena svake godine u toku ispitivanog razdoblja (5 god.) i to po vlastitoj metodici vodoravno-verikalne projekcije stanja i položaja pupova na rodnom drvu.

Sl. 2 — Grozd Traminca crvenog

Tabele 1 i 2 daju uvid u ispitivanja koja se odnose na stanje i položaj pupova na rodnom drvu i predstavljaju prosječne vrijednosti za razdoblje 1961—1965. g. Budući da smo u tom razdoblju imali godine s vrlo **karakterističnim klimatskim značajkama**, smatramo da i **dobiveni rezultati pružaju dovoljno vjernu sliku ispitivane sorte**, s obzirom na mogući utjecaj vanjskih faktora na formiranje i diferencijaciju pupova.

Analizirajući dobivene rezultate moglo se je zaključiti:

- od sveukupno ispitivanih 3798 pupova **abortiralo** je 564, odnosno 14,8%. Postotak abortiranih pupova bio je najveći na prvom pupu (25,7%) i gotovo je pravilno opadao duljinom lucnja, tako da je kod desetog pupa iznosio 4,1%.
- u **nerodne mladice** razvila su se 554 pupa, odnosno 14,6%, pa je prema tome 29,4% (o + n) bilo, što nerodnih mladica, što abortiranih pupova, odnosno pupova i mladica izgubljenih sa stanovišta proizvodnje grožđa.
- od ispitanih 3798 pupova, 2680, odnosno 70,6% je bilo **rodnih**. Na reznicima je manifestirana rodnost od 79,1%, a na lucnjevima 67,2% iz čega slijedi zaključak, da je **Traminac crveni rodan jednako tako na kratkom kao i na dugom rezu rodnog drva**.

Tabela 1 — Stanje i položaj pupova na lucnjevima i reznicima — Sumar 1961—1965.
L'état et la position de bourgeons sur les longs bois et coursions 1961—1965.

Stanje pupova L'état de bourg.	Duljina lucnjeva izražena pupovima La longueur des longs bois exprimés en bourgeons										Duljina Ukupno reznika pupova Bourg. total		Sveuk. pupova Bourgeons sur longs bois et cours. Total	Omjeri odnosi (O+n) : (r ¹ +r ² +r ³)		
											1	2				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Bourg. total	Bourg. total				
O	76	58	76	70	66	51	56	32	12	8	505	32	25	57	564	1118 : 2680
n	44	58	45	38	41	41	37	33	25	17	379	90	85	175	554	
r ¹	145	134	116	126	131	126	117	137	135	113	1280	381	362	743	2023	
r ²	30	44	57	59	45	57	57	56	51	55	511	56	78	134	645	
r ³	—	—	—	—	1	2	2	4	1	2	12	—	—	—	12	
Uk. pupova Bourg. Total	295	294	294	293	284	277	269	262	224	195	2687	559	550	1109	3798	

Legenda:

O = pup je abortirao — le bourgeon est abortu

n = pup se razvio u nerodnu mladicu — le bourgeon développé en pousse sterile

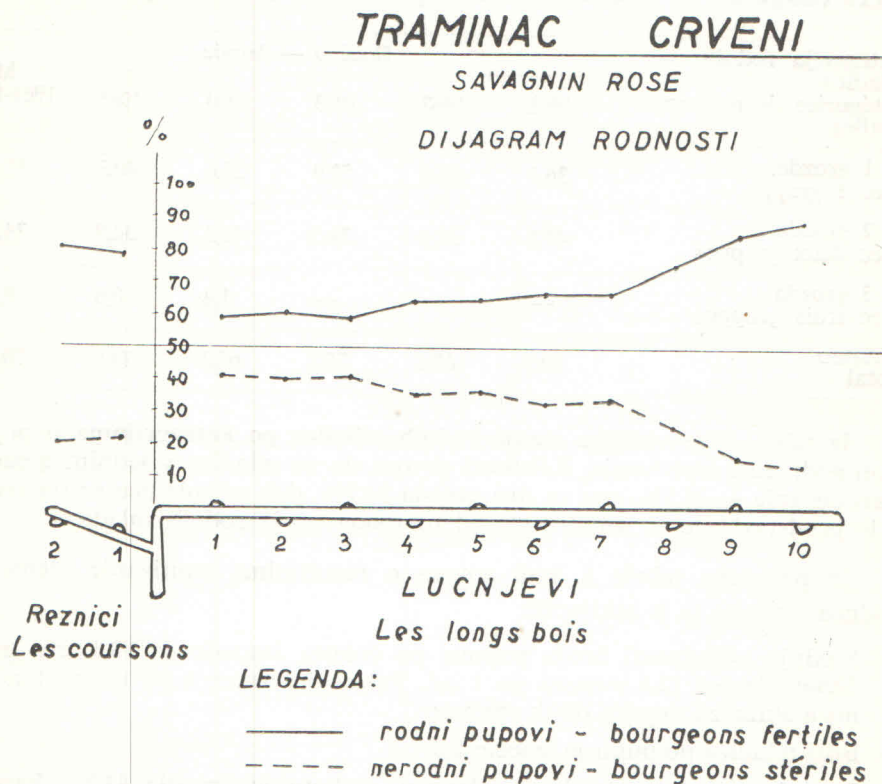
r¹ = pup se razvio u rodnu mladicu (1 grozd) — le bourgeon développé en pousse fertile (une grappe)

r² = pup se razvio u rodnu mladicu (2, odnosno 3 grozda) — le bourgeon développé en pousse fertile (deux on trois grappes)

Tabela 2 — Procentualni prikaz stanja i položaja pupova na lucnjevima i reznicima — Sumar 1961—1965.
L'état et la position de bourgeons sur le longs bois et coursions exprimés en pourcentage 1961—1965.

Stanje pupova L'état de bourgeons	Duljina lucnjeva izražena pupovima La longueur des longs bois exprimés en bourgeons										reznika Duljina La longueur de coursions		Omjeri odnosi (O+n) : (r ¹ +r ² +r ³)			
											1	2				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Bourg. total	Bourg. total				
O	25,7	19,7	25,8	23,8	23,2	18,3	20,7	12,2	5,6	4,1	18,8	5,7	4,5	5,1	14,8	29,4 : 70,6
o + n	40,6	39,4	41,1	36,8	37,6	33,2	34,5	24,7	16,5	12,8	32,8	21,8	20,0	20,9	29,4	
r ¹ + r ² + r ³	59,4	60,6	58,9	63,2	62,4	66,8	65,5	75,3	83,5	87,2	67,2	78,2	80,0	79,1	70,6	

Ostaje, međutim, činjenica da dulje rodno drvo predstavlja veću mogućnost opterećenja tim više, što je u te sorte dokazana tendencija povećanja rodnosti pupova idući od baze lucnja prema vrhu, pa je kod prvog pupa na lucnju iznosila 59,4% a kod desetog 87,2. Zapaženo je da je rodnost pupova naglo rasla, naročito od sedmog pupa dalje. Kako smo mi rezali lucnjeve samo na deset pupova nismo bili u mogućnosti ocijeniti daljnji tok rodnosti, no činjenica je da su dokazane tendencije porasta rodnosti duljnom rezidbe, što govori o mogućnostima još duljeg reza. (Vidi diagram rodnosti).

Tabela 3 — Procentualni prikaz stanja pupova po kategorijama 1961—1965. g.
L'état de bourgeons par catégories exprimés en pourcentage 1961—1965.

Pupovi kategorije Les bourgeons catégories	Godina — Année					M 1961-65.
	1961.	1962.	1963.	1964.	1965.	
O	15,0	18,9	10,8	21,8	8,9	14,8
o + n	19,1	39,4	24,8	37,7	26,0	29,4
rr + rr ² i ³	80,9	60,6	75,2	62,3	74,0	70,6

Analizirajući stanje pupova po kategorijama u **pojedinih godinama** moglo se je zaključiti, da se je rodnost pupova kretala u granicama 60,6 (1962) — 80,9% (1961). U 1963. godini, poznatoj po izvanredno oštrim smrzavicama i iznimno nepovoljnim uvjetima (25. I —27,0°C) **Traminac crveni** je imao 75,2% rodni pupova i kao takav bio na **prvom mjestu po otpornosti na zimske smrzavice** u nizu visokokvalitetnih, kvalitetnih i potprosječnih sorata.

Tabela 4 — Procentualni prikaz rodni mladica po kategorijama 1961—1965. g.
Les catégories de pousses fertiles exprimées en pourcentage 1961—1965.

Kategorija rodni mladica Catégories de pousses fertiles	Godina — Année					M 1961-1965.
	1961.	1962.	1963.	1964.	1965.	
sa 1 grozdom avec 1 grappe	36,1	26,6	53,9	20,6	40,5	35,5
sa 2 grozda avec deux grappes	44,8	34,0	21,3	40,3	32,9	34,7
sa 3 grozda avec trois grappes	—	—	—	1,4	0,6	0,4
Ukupno Total	80,9	60,6	75,2	62,3	74,0	70,6

Iz tabele 4 je vidljivo stanje **rodni mladica po kategorijama** u pojedinim godinama ispitivanja. Rezultati govore da su mladice s jednim grozdom participirale sa 35,5%, one sa dva grozda 34,7%, dok su mladice sa tri grozda bile predstavljene sa samo 0,4% od ukupnog broja rodni mladica.

Iz podataka tabele 5, koji govore o rezultatima ispitivanja elemenata rodni, moglo se je zaključiti:

- Srednje vrijednosti broja pupova po čokotu iznosile su 43,3, što preračunato iznosi 12,8 pupova po 1 m². Takva opterećenja se mogu smatrati normalnim za uzgojni oblik »Sylvoz«.
- Broj mladica po pupu je iznosio 0,8.
- Srednja vrijednost broja grozdova po čokotu je iznosila 44,2 s karakteristikom, da je 1963. g. uz ekstremno jake smrzavice imala 47,1 grozdova po čokotu, znači više od prosjeka. Takva se pojava nije mogla konstatirati u nijedne ispitivane visokokvalitetne sorte.
- Broj grozdova po mladici je iznosio 1,2 a po rodnoj mladici 1,4.
- Srednja vrijednost težine jednog grozda iznosila je 8,0 dkg varirajući u granicama 6,6 dkg (1963.) i 11,7 dkg (1964.).
- Oba koeficijenta rodni su praktički bila jednaka : iznosila su 1,1 odnosno 1,0, što govori da od momenta oplodnje do berbe nije došlo do gubitaka grozdova, čak ni u 1963. g., kad je zapažen i vrlo jak napad sive plijesni. Taj podatak govori o još jednom vrijednom svojstvu ove sorte.

**Tabela 5 — Rezultati ispitivanja elemenata rodnosti
Résultats obtenus concernant les éléments de la fertilité**

Godina Année	Pupova Nombre de bourgeons			Mladica Nombre de pouses			Grozdova Nombre de grappes			Koef. rod Coef. de la fertilité			Urod grožđa Récolte			Težina rozgve po čok. kg par souche kg	
	Ukupno Total	po čok. par souche	po m ² par m ²	Ukupno Total	rodnih fertiles	po pupu par bourg.	Ukupno Total	rod. mladići	po mladići par pousse	Ukupno Total	po čok. par souche	po rod. mladići par pousse	1 grozd dkg Poids d'une grappe dkg	Pot. Efect.	po 1 m ² kg par 1 m ² kg		po 1 ha q par ha q
1961.	938	46,8	13,9	797	758	0,8	1250	61,2	1,5	1,6	6,5	1,3	1,3	4,00	1,19	119	1,00
1962.	675	35,5	10,5	547	409	0,8	765	33,5	1,1	1,5	8,0	1,1	0,9	2,70	0,80	80	0,72
1963.	745	43,7	13,0	664	560	0,9	845	47,1	1,2	1,4	6,6	1,1	1,0	3,15	0,93	93	0,70
1964.	647	37,9	11,2	506	368	0,8	602	32,4	1,0	1,5	11,7	0,9	0,8	3,83	1,14	114	1,00
1965.	790	52,6	15,6	719	584	0,7	856	46,8	1,0	1,2	7,1	1,0	0,9	3,33	0,99	99	0,86
M 1961.-65.	759	43,3	12,8	644	536	0,8	863	44,2	1,2	1,4	8,0	1,1	1,0	3,40	1,01	101	0,86

- Srednje vrijednosti uroda grožđa po čokotu u kg iznosila je 3,40 kg. Najveća rodnost je zabilježena u 1964. g. (3,83 kg/čokot) što još jednom potvrđuje da nije bilo negativnih posljedica od zime 1963. g.
- Urod grožđa po 1 m² je iznosio 1,01 kg, odnosno 101 mtc/ha.
- Težina odbačenog drva prilikom rezidbe je iznosila 0,86 kg za čitavo razdoblje ispitivanja.

Ispitujući ovu sortu stekli smo uvjerenje, da ona zaslužuje znatno veću pažnju od one koju joj pridajemo.

Nešto slabija rodnost u odnosu na neke druge visokokvalitetne vinske sorte bila bi svedena na minimum, kad bi više pažnje posvetili **radovima na selekciji te sorte. Ocjenjujući šarolikost naših nasada Traminca crvenog, s obzirom na prisustvo više tipova i varijacija s negativnim svojstvima, usudujemo se tvrditi da nijedna visokokvalitetna vinska sorta, uzgajana u nas, ne bi bila toliko zahvalna na selekciju koliko Traminac crveni.**

Takvu tvrdnju baziramo i na činjenici, da se u Alzasu (Francuska) u proizvodnim nasadima na širokom frontu dobiva oko 70 hl v. na po ha od sorte **Traminac mirisavi** (Gewurztraminer), a koja je inače slabije rodnosti od **Traminca crvenog**, zahvaljujući upravo dugogodišnjem radu na klonskoj selekciji (**P. Huglin**).

4. Odnos prema vinogradarskoj sredini i zahvatima

- **Podloga:** dobar afinitet s američkim podlogama i njihovim hibridima, naročito s Berlandieri x Riparia Kober 5BB.
- **Način i visina uzgoja:** Kao najprikladnije načine uzgoja smatramo one u kojih je moguć dugi rez rodnog drva («Sylvoz» kordonci, dvokračni i dr.) dok se visina stabla može kretati u granicama od 80—130 cm.
- **Rez** — najprikladniji je mješoviti rez s lucnjevima na 10 i više pupova, te prigojnim reznicima sa 2—3 pupa.
- **Ponašanje za vrijeme vegetativnog razmnažanja:** normalno.

5. Odnos prema prirodnoj sredini, bolestima i štetnicima

Traminac crveni daje u nas najbolje rezultate u uvjetima umjerenokontinentalne klime. Na položaje nije naročito izbirljiv, ali traži bogatije tlo koje ne trpi od suše, i intenzivnu agrotehniku. Kako smo to već i naprijed spomenuli, njegova otpornost na zimske smrzavice stavlja ga u red uopće **najotpornijih sorata na zimske smrzavice**, što imade veliki značaj pri širenju te vrijedne sorte u područjima gdje zimske smrzavice prave povremeno vrlo ozbiljnih šteta (Podunavlje sj. Hrvatske).

Zahvaljujući svom čvrstom listu kao i jakoj kožici bobice, **Traminac crveni** spada u red otpornijih sorata na gljivične bolesti, osobito na sivu plijesan (*Botrytis cinerea*).

IV TEHNOLOŠKE KARAKTERISTIKE

Traminac crveni je isključivo vinska sorta.

1. Mehanički sastav i svojstva grozda

a) Građa grozda:

težina grozda u gramima	92,6
broj bobica u grozdu — kom	57
težina bobica u grozdu — g	85,0
promjer bobice — mm	13,8
broj bobica u 100 g grožđa	67
težina peteljkovine u grozdu — g	4,5
index građe grozda — g	18,8

b) Sastav bobice:

težina 100 bobica — g	180
prosječna težina bobice — g	1,8
težina kožice u grozdu — g	6,1
težina mesa u grozdu — g	77,0
težina 100 sjemenki — g	4,5
težina 1 sjemenke — g	0,045
težina sjemenke u grozdu — g	5,0
broj sjemenki u 100 bobica	189,4
broj sjemenki u bobici	3

c) Struktura grozda

peteljkovina u %	4,9
kožica u %	6,6
sjemenke u %	5,3
meso u %	83,2
skelet u %	11,5
čvrsti ostatak u %	16,8
index strukture = ...	7,2

**Tabela 6 — Kemijska analiza mošta 1961.—1965.
Analyse chimique du moût 1961.—1965.**

Odnosi se na	Godina — Année					M 1961.-1965.
	1961.	1962.	1963.	1964.	1965.	
Specifična težina Densité	1089	1104	1108	1086	1102	1098
Šećer po Babou % Sucre par Babo %	18,1	20,5	21,5	17,5	20,1	19,5
Suha tvar (Refrakt) Matière sèche (Refract)	21,5	22,5	24,5	21,0	22,5	22,4
Ukupne kiseline (kao vinska)‰ Acidité totale (en acide tart.) ‰	9,3	8,1	10,1	11,5	10,1	9,8
pH	0,51	0,39	0,47	0,66	0,50	0,51
Index zrelosti Index de maturité	3,00	3,50	4,80	4,95	4,82	4,21

3. Kemijska analiza vina i organoleptička ocjena*

- a) Tip — visokokvalitetno vino
b) Kemijska analiza vina
Analyse chimique du vin

Specifična težina 20/4°C Densité	0,9925
Alkohol vol. % g/l	13,26 104,3
Ukupni ekstrakt Extrait sec total g/l	29,5
Slador ukupni (kao invert) Sucres reducteurs	5,96
Hlapljive kiseline (kao octena) Acidité volatile (en acide acetique) g/l	0,55
Ukupna kiselina (kao vinska) Acidité total (en acide tartarique) g/l	4,42
Pepeo Cendres g/l	2,85

c) Organoleptička ocjena vina

- zelenkasto žućkaste boje, ugodnog finog sortnog specisičnog mirisa, jakog i punog okusa s neznatnim ostatkom šećera.
Sadržina alkohola srednja do visoka.

V EKONOMSKA VAZNOST

Na listi visokokvalitetnih vina sjevernog područja naše zemlje **Traminac crveni** stoji nesumnjivo na prvom mjestu.

Proizvodna područja na kojima se uzgaja ta sorta i prerađuje u vino, zaslužuju da budu zakonom zaštićena. U Hrvatskoj se naročito ističe kvalitetan Traminac iz Iloka, Mandićevca, Kutjeva, Plješivice i Erduta. S obzirom na vrhunsku kvalitetu proizvoda, ta sorta zaslužuje još veći udio u sortimentu visokokvalitetnih sorata naših sjevernih područja.

Razlog zašto nije u nas još više proširena, valja tražiti prvenstveno u činjenici, da raspoložemo s genetski neujednačenim materijalom, koji daje znatno manje prinose od mogućih.

Zahvaljujući svojoj visokoj kvaliteti nalazi sigurne potrošače u zemlji i inozemstvu.

* Analiza izvršena u Odjelu za vinarstvo Instituta za V. V. V. V.

LES RECHÈRES AMPÉLOGRAFIQUES
SAVAGNIN ROSE

Dr. Nevenko Fazinić

avec la collaboration technique Ing. Mato Drinković

Résumé

Au cours des années 1961.—1965. nous avons effectué à l'Institut d'arboriculture fruitière, de viticulture et d'oenologie de la faculté d'agriculture de Zagreb (dommain Erdut) des recherches ayant pour but d'élargir et d'approfondir des connaissances agrobiologiques et technologiques de la variété **Savagnin rose**, variété bien répandue dans la région septentrionale de la Croatie.

Conditions d'observation

Le lieu: Erdut sur Danube (région de la Croatie du nord)

Altitude: 180 m

Exposition: sud

Porte greffe: 5BB

L'état de plantation: 10 ans

Mode de conduite: Cordon »Sylvoz«

Disposition de plantation: 2,80 × 1,20 m

Le sol: »černožem«, profond, léger et fertile

L'état et la position de bourgeons sur les longs bois et coursons

1. Parmi les 3798 bourgeons examinés, 564 bourgeons étaient abortifs c'est à dire 14,8 pour 100. Le plus grand pourcentage de bourgeons abortifs sur les longs bois était sur le première bourgeon 25,7% et il diminuait avec la longueur de la taille, de manière que chez le dixième avait une valeur de 4,1%.
2. Le nombre total de bourgeons abortifs et pampres steriles (o + n), c'est à dire de bourgeons qui sont perdu au point de vue de la productivité était 29,4 pour 100.
3. Parmi les bourgeons examinés 70,6 pour 100 étaient fertiles. Tous les bourgeons sur les longs bois ont montrés une fertilité qui passait 55 pour 100, et sur les coursons 75 pour 100, ce que permet à conclure que **Savagnin rose** est sous les conditions concrets une variété qui peut donner les résultats satisfaites taillée long ou court. Constatant que la fertilité de bourgeons sur les longs bois avait une tendance d'augmentation avec la longueur de la taille, nous considérons que la taille long et plus recommandait et déjà pour cela parce que nous utilisons un mode de conduite à grande expansion.

4. En analysant les catégories de pousses fertiles (70,6%) avons pu constater que parmi eux étaient:
  - avec une grappe 35,5 pour 100,
  - avec deux grappes 34,7 pour 100 et
  - avec trois grappes 0,4 pour 100.

Les éléments de la fertilité

1. La valeur moyenne de nombre de bourgeons par souche était 43,3 que correspond 12,8 par m². Cette valeur nous tenons comme une charge normale pour le mode de conduite »Sylvoz«.
2. Nombre de pousses par un bourgeon était 0,8.
3. Nombre de grappes par souche était 44,2.
4. **Ce que est très importante à constater que cette variété dans l'hiver 1963, extrêmement sévère avec un minimum de —27°C (24 janvier) et avec 10 jours avec la température de sous 15. avait une récolte plus que normale avec: 75,2 pour 100 de bourgeons fertiles, 47,1 de grappes par souche et 93 q de raisin par hectare.**
Parmis beaucoup de variétés que nous avons examinés **Savagnin rose** avait une résistance plus élevée.
5. Poids du bois de taille par souche était 0,86 kg (la valeur moyenne).

La qualité de la récolte

1. La qualité de la récolte exprimée en pourcentage du sucre en moût par Babo était 19,5, tandis que l'acidité totale en acide tart. était 9,8.
2. La valeur de la matière sèche 22,4 index de maturité 0,51 et pH 4,21.
3. **Savagnin rose** donne un vin très fin, de qualité supérieure, particulièrement avec un fin bouquet de cepage et relativement peu d'acidité. Dans le climat de la Croatie septentrionale cette variété a trouvé les conditions très favorables et occupe une place très importante dans l'encépagement de la région.